

ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Του Δημήτρη Μάρδα
Αν. καθηγητή Τμήματος Οικονομικών Επιστημών ΑΠΘ
π. Γενικού Γραμματέα Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης
www.mardas.gr

Ενώ οι συζητήσεις για μείωση των δαπανών συνεχίζονται, το υφιστάμενο απαρχαιωμένο σύστημα προμηθειών όχι απλά δεν αγγίζεται αλλά αναπαράγεται, με νέους Νόμους και ρυθμίσεις (όπως αυτών που αναφέρονται προμήθειες υγείας).

Οι αποτελεσματικές πολιτικές των προμηθειών του Δημοσίου οδηγούν στην **εξοικονόμηση πόρων**, στην αγορά **προϊόντων υψηλής ποιότητας** και κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μπορούν να συμβάλουν στην **ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής**. Ένα σύνολο μέτρων και πρακτικών μπορούν να συμβάλλουν στην εκπλήρωση των ανωτέρω.

- *Αναλυτικότερα, ένα συγκεντρωτικό σύστημα προμηθειών είναι εξίσου αναποτελεσματικό όσο και ένα πλήρως αποκεντρωμένο. Απλά το πρώτο μπορεί να εξασφαλίσει προμήθειες σε καλύτερες τιμές. Αυτό όμως δεν συμβαίνει πάντοτε. Ένα συγκεντρωτικό σύστημα προμηθειών εισάγει όμως μια τρομακτική γραφειοκρατία, οδηγώντας σε καθυστερήσεις και συχνά στη ματαίωση των διαγωνισμών.*

Ένα «αποκεντρωμένα συγκεντρωτικό» σύστημα είναι ότι καλύτερο υπάρχει. Με τη βοήθεια σύγχρονων μεθόδων που διέπουν τις διαδικασίες των προμηθειών του Δημοσίου και των Logistics μπορεί να επιτύχει, μη γραφειοκρατικές διαδικασίες, εξοικονόμηση πόρων και ταχείς διαδικασίες ανάθεσης.

Το σύστημα αυτό λειτουργεί εύρυθμα την δημιουργία μιας εποπτεύουσας αρχής. Η Γενική Γραμματεία Εμπορίου (ΓΓΕ) μπορεί να παίξει το ρόλο της αρχής αυτής. Η εποπτεία μπορεί να εκδηλωθεί με τους ακόλουθους τρόπους:

Η ΓΓΕ θα συντάσσει **για όλους τους φορείς** τις προδιαγραφές των υπό προμήθεια προϊόντων μέσω της ηλεκτρονικής διαβούλευσης των προδιαγραφών, έτσι όπως αυτή είχε σχεδιαστεί το 2001

Θα παίξει το ρόλο του **επόπτη – διαιτητή**, όπως ακριβώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε εθνικό όμως επίπεδο.

Θα αναλάβει τη **διαρκή επιμόρφωση** όλων των υπαλλήλων που εμπλέκονται με προμήθειες (των Δήμων, Κεντρικής Διοίκησης κλπ).

Θα έχει το **μáνατζμεντ όλου του ηλεκτρονικού συστήματος** των προμηθειών της χώρας.

Θα συντάσσει ενιαίες **φόρμες διαγωνισμών** για όλους τους φορείς (π.χ διαγωνισμός για συμφωνία πλαίσιο).

Ως προς το προτεινόμενο «αποκεντρωτικά συγκεντρωτικό» σύστημα τα **ΠεΣΥ** του Υπουργείου Υγείας της περιόδου του 2001 (νόμος 2889/2-3-2001), αποτελούσαν ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα ενός τέτοιου πετυχημένου συστήματος προμηθειών ανά γεωγραφική περιφέρεια.

- *Επίσης, στο πλαίσιο ενός νέου συστήματος προμηθειών του Δημοσίου, θεωρείται σκόπιμο να γίνει μια ευρεία χρήση των «κλειστών διαδικασιών», των*

«διαδικασιών με διαπραγμάτευση» (εκεί όπου προβλέπεται) των «συμφωνιών πλαίσιο», του «ανταγωνιστικού διαλόγου» και των «ηλεκτρονικών πλειστηριασμών», στη θέση των αναχρονιστικών «ανοικτών διαδικασιών».

Τα οργανωμένα βιομηχανικά κράτη έκαναν και εξακολουθούν να κάνουν ευρύτατη χρήση των «κλειστών διαδικασιών» και των «διαδικασιών με διαπραγμάτευση», όπως και των «συμφωνιών πλαίσιο» (πριν από το 1993, όπως και μετά). Όλες αυτές οι διαδικασίες οδηγούν: σε προμήθειες σε χαμηλές τιμές ποιοτικά βελτιωμένων προϊόντων και στην ενίσχυση – κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις που δεν αντίκεινται του Κοινοτικού σχετικού ανταγωνιστικού πλαισίου – της εγχώριας βιομηχανίας. Αυτό τουλάχιστον δείχνει η μέχρι σήμερα υφιστάμενη εμπειρία των κρατών-μελών που τις χρησιμοποιούν, σύμφωνα με μελέτες της Επιτροπής του 1994 και 2005.

- Στο πλαίσιο του νέου αυτού συστήματος, ενδείκνυται να γίνει ευρεία χρήση των μειοδοτικών διαγωνισμών. Αυτή, θεωρείται η αποτελεσματικότερη μορφή διαδικασίας ανάθεσης που υπάρχει, γιατί δεν επιτρέπει την ανάπτυξη της διαπλοκής μεταξύ της ζήτησης και προσφοράς που εισάγει η αυθαιρεσία της (υποκειμενικής) βαθμολογίας, μιας σειράς κριτηρίων που υιοθετούν άλλες διαδικασίες ανάθεσης (της «οικονομικά συμφερότερης προσφοράς»).

Η μόνη αδυναμία, την οποία οι πολέμοί της προβάλλουν έγκειται στο γεγονός ότι οδηγεί σε φθηνά κακής ποιότητας προϊόντα. Αυτό όμως είναι λάθος.

Αν αγοράζει το κράτος κακής ποιότητας προϊόντα με μειοδοτικούς διαγωνισμούς αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι κάποιιοι (μια π.χ. επιτροπή σύνταξης των προδιαγραφών) προτείνουν, στους όρους του διαγωνισμού, χαρακτηριστικά προϊόντων με κακές προδιαγραφές. Ένας μειοδοτικός όμως διαγωνισμός, με τις προδιαγραφές που θέτει, μπορεί να οδηγήσει στην αγορά του φθηνότερου αγαθού, από ένα όμως σύνολο ακριβών προσφερόμενων προϊόντων, άρα και ποιοτικά βελτιωμένων. Όλα λοιπόν εξαρτώνται από την περιγραφή του υπό προμήθεια προϊόντος και όχι από τη διαδικασία ανάθεσης του διαγωνισμού!.

- Τέλος οι προμήθειες του στρατού να αποτελέσουν παράγοντα ανάπτυξης της ηλεκτρομηχανικής και 'προστασίας' της παραδοσιακής εγχώριας βιομηχανίας με τη βοήθεια συγκεκριμένων τεχνικών που δεν παραβιάζουν τον Κοινοτικό ανταγωνισμό.

Για όλα αυτά απαιτείται απλά να υπάρχει πολιτική βούληση.

Το 2001-2002 εισήχθησαν κάποιοι όροι στο σύνολο των κριτηρίων επιλογής των διαγωνισμών της ΓΓΕ, που μπορούσαν να προστατεύσουν το Δημόσιο από κακής ποιότητας προμήθειες, επιβοηθώντας παράλληλα την εγχώρια παραγωγή. Επίσης, τέθηκε σε εφαρμογή ένα ιδιαίτερα προωθημένο σύστημα εποπτείας της αγοράς αυτής, με τη βοήθεια συγκεκριμένης μεθοδολογίας, που απεικονιζόταν στο παράρτημα Ζ των διακηρύξεων της ΓΓΕ.

Η πολιτική ηγεσία της ΝΔ κατήργησε το 2005 το παράρτημα Ζ ενώ δεν ενεργοποίησε όλους τους προαναφερθέντες όρους.

Το 2001 εντάχθηκε στο Γ ΚΠΣ το ηλεκτρονικό σύστημα προμηθειών. Μετά από σειρά κυβερνητικών παλινωδιών από το 2004, που οδήγησαν σε καθυστερήσεις, το 2008 απλά ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες ανάθεσης του έργου ενώ κατά τον χρόνο αυτό, έπρεπε να είχε αποπληρωθεί πλήρως. Έτσι απεντάχθηκε ηλεκτρονικό σύστημα προμηθειών από το Γ ΚΠΣ (χάθηκαν λοιπόν πόροι που είχαν δεσμευθεί) για να επανενταχθεί το ΕΣΠΑ! Επίσης, απεντάχθηκε το έργο το σχετικό με το μητρώο προμηθευτών. Τέλος, σημειώνεται ότι η Κύπρος, που εντάχθηκε στην ΕΕ με την

τελευταία διεύρυνση του 2003, έχει σήμερα ολοκληρωμένο σύστημα ηλεκτρονικών προμηθειών, που το έκτισε σε τέσσερα μόλις χρόνια!.